

ΚΑΙ ΠΑΛΕ ΓΙΑ ΟΡΑΙΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

Σ' ένα περασμένο μου άσπρη έγγραφα κάμποσα για τις ζουγραφίες και τις ζουγράφους μας, που δεν τους δίνουμε καμμιά ενθάρρυνση για να πάν εμπρός, μόνο γυρίζουμε στα ξένα για να βγάλουν το ψωμί τους. Πόσο διαφορετικά είναι εδώ τα πράγματα και πόσα μαθήματα μπορούσαμε να πάρουμε απ' το μεγάλο αί'τό έθνος.

Η Βασιλική Ακαδημία έσυστήθηκε εδώ στα 1761 όταν βασίλευε Γεώργιος ο τρίτος. Ο σκοπός της ήταν να κάμει μια έκθεσι κάθε χρόνο στην όπισαν να εκθέτη κάθε ζουγράφος από όλη την Αγγλία. Στα πρώτα χρόνια οι ζουγραφίες που εξέθεταν δεν ήταν περισσότερες από εκατό, δεν πέρασε όμως πολύ και πέρασαν της χίλιες, διότι οι ζουγράφοι έβρισκαν ενθάρρυνσι κι' από τη Βασιλεία, κι απ' την Κυβέρνησι, κι' απ' το λαό. Και τώρα άκομη το ίδιο εξακολουθεί σε μεγαλύτερο όμως βαθμό.

Η έκθεσι άρχίζει τη πρώτη δευτέρα του Μάη κάθε χρόνο, και μένει ανοικτή ως το τέλος του Αύγουστου. Την παραμονή πριν άνοιξη, δίδει ο Πρόεδρος μεγάλο γεύμα όπου πάντα παρευρίσκεται ο Βασιλέας ή ο Διάδοχος του θρόνου, ο Αρχιεπίσκοπος της Κανταβρυγίας ως κεφαλή της εκκλησίας, ο Πρωθυπουργός με τους ύπουργούς όλους ως κεφαλή της Κυβερνήσεως, ο Αρχιστράτηγος και ο Αρχιναύαρχος το διπλωματικό σώμα, ο άρχιδικαστής, άντιπρόσωποι όλων των συγχρόνων τα γραμματα, ή ποιητις, ο τύπος και το θέατρο.

Πρώτος όμιλει ο Πρόεδρος, προπίνει στην ύγειαν της Βασιλικής οικογενείας, δεύτερον ο Βασιλέας προπίνει εύχόμενος την επιτυχία της εκθέσεως, και κατασειρά όλοι οι άλλοι. Η δευτέρα μέρα είναι όρισμένη για τους κριτάς του τίπου, και τη τρίτη μέρα άνοίγει ή έκθεσι για το λαό. Το κτίριο της εκθέσεως δεν χωρεί περισσότερο από δυο χιλιάδες ζουγραφίες, και κάθε ζουγράφος πρέπει να στείλη τα έργα του, δεκαπέντε μέρες πριν άνοιξη ή έκθεσι.

Στα πρώτα χρόνια οι ζουγραφίες που έστειλαν στην έκθεσι, δεν ήταν περισσότερες από εκατόν πενήντα ως διακόσιες, και σήμερα καταντούν δέκα πέντε και είκοσι χιλιάδες, απ' τις οποίες θα έκτεθούν μονάχα δυο χιλιάδες περίπου, δηλαδή οι καλύτερες, και οι επίλοιπες θα επιστραφούν στους ζωγράφους ή έκλογή γίνεται από μία επιτροπή από δώδεκα ακαδημαϊκούς δηλαδή απ' τους καλύτερους ζωγράφους. Ο αριθμός των ακαδημαϊκών είναι σαράντα, και όταν ή πεθάνη κανένας ή αποσυρθή από γηρατεία, τότε εκλέγεται νέος απ' εκείνους που έκθέτουν τα καλύτερα έργα. Κάθε νέος ακαδημαϊκός χρεώσεται να προσφέρη ως δώρον στην ακαδημία το έργο δια το όποιον τον εκλεξαν, και τότε πέρνει το δίπλωμά του.

Τώρα απ' αυτά όλα, δεν μπορούσαμε και μες να διδαχτούμε κάτι τι, και να φανούμε πως είμαστε πολιτισμένοι; άς γίνη ένας σύνδεσμος από καλλιτέχνες, και άς άποτανη πρώτα στην Βασιλεία και στη Κυβέρνησι, για να ύποστηρίξουν την ιδέα. Άς προτείνονιν ως πρόδρομο του Συνδέσμου τον Πρίγκιπα Νικόλαον, που κι' ο ίδιος θαρρώ που ζουγραφίζει, κι' είμαι βέβαιος ότι θα επιτύχη ο σκοπός, διότι επί τέλους ο ρωμικός έχει φυσική καλαισθησία, και πρέπει να τον ήβη κανείς σε φιλοτιμία για ν' αναπτύξη το αίσθημά του.

Δεν άμφισβάλω πως οι άναγνώστες του Νομά θα λάβουνε κίπο ενδιαφέρο γι' αυτό το ζήτημα και θα κάμουν κάθε τι που μπορ. ύν για να πάν μπρός. Manchester K. II.

Ο „ΝΟΥΜΑΣ“

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ:
Για την Ελλάδα Δρ. 10.—Για το Έξωτερικό φρ χρ. 10.
10 λεπτά το κάθε φύλλο λεπτά 10

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ: Στα κίόσκια της Πλατείας Συντάγματος, Ομονοίας, Υπουργείου Οικονομικών, Σταθμού Τριχοδρόμου (Οφθαλματρείο) Σταθμού ύπογειου Σιδηροδρόμου (Ομόνοια) στο καπνοπωλείο Σαρρή (Πλατεία Στουρνάρα, Έξάρχεια) και στα βιβλιοπωλεία Έλευθερουδάκη, Μπέκ και «Έστίας» Γ. Κολάου.

Η συνδρομή του πληρώνεται μπροστά κι' είναι για ένα χρόνο πάντοτε.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Κ Α Ι

ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Ν Α Λ Ε Μ Ε

την αλήθεια και να μη ντρεπόμαστε. Χαλάει ο κόσμος αυτές τις μέρες στην Αθήνα, άρθρα επάνω και άρθρα γράφονται, είσαγγελία κι' άστυνομία εύρίσκονται σ' άδιάκοπη κίνησι, οι ρεπόρτερ των εφημερίδων μεταβάλλονται σε κοινωνιολόγους, για κάτι άπλούστατο, κοινώτατο και παραπολύ συνειθισμένο που έγινε.

Μιά δημοφη δούλα αγάπησε έναν—δημοφο ή άσκημο δεν τον ξέρουμε—άνθυπολοχαγό του πυροβολικού. Η αγάπη προχώρησε, όσο μπορούσε να τροχωρήση σε παρόμοια περίστασι, και παρουσιάσθηκε ανάγκη να μεσολαθήση κάποια μαμμή για να μη φανερωθή το αποτέλεσμα της αγάπης αυτής στον κόσμο κι' έχει μεπελάδες ο κ. Άνθυπολοχαγός. Φαίνεται όμως

πως ή μεσολάθησι αυτή δεν έγινε με τέχνη, ή δεν βοήθησε ή τύχη, κι' ο κ. Άνθυπολοχαγός έγλύτωσε μια και καλή και με το κορίτσι και με τον μέλλοντα κληρονόμο και του σπαθιοθ του και των ευγενικωτάτων αισθημάτων του.

Αυτό είναι όλο. Άν πετύχαινε ή μεσολάθησι που αναφέραμε, ο κ. Άνθυπολοχαγός θα διηγότανε με καμάρι στους φίλους του το κατόρθωμά του και όλοι θα τον εθαύμαζαν και θα τον συγχαίροντουσαν για την έξυπνάδα του, ίσως ίσως δε και οι περισσότεροι να του ζητούσαν και τη διεύθυνσι του γιατρού ή της μαμμής για να τους μεταχειριστούν κι' αυτοί σε παρόμοια περίστασι. Δεν πέτυχε όμως κι' όλοι φιλοτιμιούνται να χαρακτηρίσουν την πράξι ως «έγκλημα άποτρόπαιον» και να φωνάζουν πως πρέπει να τιμωρηθή «παραδειγματικώς» ο φτωχός αυτός άξιωματικός που το κάτω κάτω δεν έφταιξε και σε τίποτε.

Μή τσ πάρετε για κυνισμό αυτό. Είναι δυστυχώς όμη και άφκιασιδωτη ή αλήθεια. Κι' αν θυμώνουν μερικοί άφελεις σήμερα ή αν προσποιούνται μερικοί ταρτούφοι πως θυμώνουν, οι γιατροί όμως θα κλειδούνται στα γραφεία τους και θα γελούν, όταν αναλογίζονται πόσοι και πόσοι πελάτες τους, όχι μόνο σπαθοφόροι ή επαγγελματίαι Δόν-Ζουάν, μα και νοικοκυραίοι ακόμα ζητούν κάθε μέρα την επέμβασι τους, για να γλυτώσουν από το βάρος της πατρότητος, που ο πολιτισμός μας—και να τον χαίρομαστε—το θεωρεί πρόστυχο και περιττό βάρος.

Άς μην κάνουμε λοιπόν, καλέ, τον θυμωμένο και περι κοινωνικής παρανοχηιδας πρόκειται. Και το ζήτημα αυτό όπως κι' όλα τάλλα ζητήματα, που ξεφυτρώνουν κάθε μέρα, έγινε ζήτημα μονάχα για να βρίσκουν ύλη οι εφημερίδες. Άς άρχίση ή Βουλή αύριο τις εργασίες της ή άς πέση το Υπουργείο, και θα δητε άμέσως αν και στην στηλή ακόμα των κοινωνικών θα βρίσκουν θέσι παρόμοια ζητήματα.

Ο ΚΑΗΜΕΝΟΣ

ο κ. Δέλτα Δεληγιάννης, είδατε και τί έπαθε; Μόλις άνοιξε το στόμα του να ξεστομίση τις νέες πολυκροτες προτάσεις του για το μονοπώλιο της σταφίδας κι' άμέσως τούπεσαν τα δόντια!

Μή γελάτε! Έγελασαν άρετά οι Υπουργοί με τις προτάσεις του, τις κομικώτατες, και κλαίει άπα

2) **ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΦΥΛΑΙΔΕΣ**

Ψ Ψ Χ Α Ρ Η

ΑΦΙΕΡΩΤΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑ

(συνέχεια)

Η γυναίκα δεν έχει τη θέση που της πρέπει ούτε στην κοινωνία, ούτε στη φανελιά της. Πιο άναπτυγμένη στην Ελλάδα, πιο καλλιεργημένη από τον άντρα, τη βλέπουμε ως τόσο σά νάναι λιγάκι σκλάβη του άντρός. Δεν ταιριάζει. Τόνοιωσε κι' ίδια της πιλά. Να μην τρομάζουμε το λοιπόν όταν άξαρνα το κοριτσάκι μας, που είμελις τήχουμε για νόστιμο κρουκι και παίζουμε μαζί του, κάποτε, ως και στο παιχνίδι, άρχίζει και δείχνει ανεξαρτησία. Δε μες φαίνεται τίποτις ή το μαλλώνουμε κιάλας, ενώ μες του έτοιμάζεται κινουόριος αιώνας. Αιώνς εύτυχημένος, γιατί δεν μπορεί έθνος να προκάψη, όσο ή γυναίκα μνήσκει πίσω και με τη γυναίκα το παιδί. Εκείνοι σου σκλαβώνουνε τη γυναίκα,

σκλαβώνουνε την Ίδεια. Συντροφίσα είναι του άντρός· δεν τον άκλουθάει, πλάγι του βαδίζει· μπορεί πολλές φορές και να τον ξαπερνά. Τα μεγάλα τα κατορθώματα δε γίνονται στον κόσμο δίχως τη συνέργεια, δίχως της Γυναίκης την αγάπη.

Φόβο κανένα δεν έχω για τη μικρούλα σας, άφου είστε μητέρα της έσεης. Θα μου δώσετε την άδεια να πω και για σας δυο τρία λόγια. Το ξέρετε πως κοπλιμένα δε συνηθίζω. Άξιζετε όμως. Βέβαια, ή ανατροφή σας ή τέλεια είναι πράμα που το χρωστάτε στον πατέρα σας και στη μάνα σας την άγαπημένη. Διν έρχομαι λοιπό να σας κανέσω για την ανατροφή σας. Μα έσεεις έχετε και ψυχή που μοναχή σας φροντίσατε να της δώσετε τη θελούμενη μορφή, που της βλάτε δικιά σας σφραγίδα. Δεν το λέω άχαμνά. Είναι ανεξάρτητη συνάμα και κλεισμένη, λέρτερη και δειλούτσικη, σά συμμαζεμένη μες της κι ως τόσο με τα φτερά της. Ποίηση, φαντασία, θάρρος δεν της λείπουνε. Μα με την ντροπή εκείνη που είναι το στολίδι το γυναικήσιο, φυλάγετε στο στήθος σας την ψυχή σας, ίσως γιατί το ξέρετε πως είναι άρτη ο θησαυρός σας. Τη συγκρίνω με πουλι που κάποτε τραγουδάει και που δε φαίνεται ποτέ του. Το τραγουδάκι σας όμως τήκούσαμε στην έξοχή, και γώ που γυναίκα δεν είμαι

δεν έχω λόγους να ντρεπούμαι σαν και σας. Όλα θα τα βγάλω στη μέση. Θα με πητε άδιάκριτο, μα δεν περάζει. Τα τραγουδάκια σας δηλαδή, δεν τήχουσα καθάρτο, τα διάβασα στο λέρωμα της κόρης μου και να μου κάμετε ό,τι θέλετε, δε βαστάω, ή ά σας τάντιγράφω, αν και τήχετε γραμμένα στο πρωτότυπο γαλλικά, ώρατα γαλλικά που πολύ άσκημα σας τα μεταφράζω. Να δούμε, τα θυμάστε.

Όταν οι γέροι περπατούνε, το βήμα τους με ταράζει· γιομάτη σέβας, στέκουμαι λιγάκι, βαδίζω πιο άργά, τους άφίνω να περάσουνε, για να τους μελετώ καλύτερα και πιο ήσυχα, για να μη μου δούνε και τη νιότη».

Δεν είναι δημοφο και δε θάτανε κοίμα να καθότανε μοναχό του, παραιτημένο, σ' ένα λεφκοματάκι; Άμέ τουτο είδω.

Σε έναν κάμπο φιλολουσμένο από θολάδα φωτεινή κι από μυρουδιές, να γείρη το κεφάλι του κανείς άπάνω σ' ένα λουλούδι, να βυθίση την ψυχή του στην άνυπαρξία!

Άρτο θα το στοχαστήκατε στην Μπρετάννια, όπου έχουνε και του ήλιου οι άχτιδες κάποια θολάδα μυστική. Μα δεν ξεχνάτε το παιδάκι σας και γραφετε.

«Η μάνα ή πιο φτυχημένη απ' όλες θάτανε

ρηγόρητα ό σεβαστός θεός, ό κ. Θήτα, άφού δέν μπο-
ρει νά τόν βάλει νά δείξει τά δόντια του και νά έπα-
νστατήση τούς σταφιδικούς πληθυσμούς ύπέρ αύτου.

Και ή τλήμων Βαρβάσινα, κλαίει κι' αύτή ά-
παρηγόρητα, για τó ξεδόντιασμα τού έκλεχτού της!

ΓΙΑ ΤΟΝ ΡΟΪΔΗ

Έγραψαν άρκετά ό έφημερίδες, άν έμπορεί κα-
νεις νά πη πώς είναι άρκετά δα κι' άν γραφτουνε
για τó προνομιούχο αύτό πνεύμα που συγγέ-
νευε τόσο με τόν Λουκιανό και που έβαλε πά-
νω στο έργο του, τó μικρό κατά τόν δγκο,
άλλα μεγάλο και βαρύ κατά την άξία, την
σφραγίδα της τελειότητας.

Τά «Είδωλά» του θά μένουν άθάνατα ως
μνημείο εύσυνειδησίας, μελέτης κ' εύθυκρίας.
'Η «Πάπισσα 'Ιωάννα» του θά διαβάξεται
πάντα και θάναγνωρίζεται ως ένα βιβλίο γεμάτο
έξυπνάδα, γούστο και σαρκασμό. Κ' όι περί-
φημοι άγώνες του με τόν κ. Βλάχο—άγώνες
του έλευτέρου και του ζωντανού μυαλού κατά
της μούχλας και της σκουριάς—θά μένουν
σαν ένας σταθμός φωτεινός της συγχρόνου φι-
λολογίας μας

Έκει όμως που έφάνηκε όλος ό ΡοΪδης, εκεί
που πολέμησε γερά, νικητής και τροπαιούχος
πάντοτε, και γκρέμισε τόσες τενεκεδένιες άξίες
τόσους κουρσάρους της Πολιτείας, τών γραμ-
μάτων και της κοινωνίας, εκεί που ό ΡοΪδης
χτύπησε άλύπητα μά και δίκαια, είναι ό «'Α-
σμοδατος», τά πρώτα χρόνια του άλησμόνητου
αύτου σατυρικού φύλλου του κ. Θέμου 'Αννί-
νου. 'Ο ΡοΪδης, ως Θεοτούμπης, άδελ-
φωνε τó σκώμμα και την ειρωνία του με τις
ζωντανές και έξοχες γελοιογραφικές γραμμές
του 'Αννίνου, κ' έτσι τó μολύβι του ένός και
ή πέννα του άλλου άνοιξαν, σαν δυό σκαπά-
νες, τόν άπίθμενο Καιάδα που κατακυλοούσαν
μέσα του όλες όι άνάπηρες άξίες της τότε
έποχής.

'Από τόν άγώνα εκείνο έκέρδησε ό ΡοΪδης
μαζί με τή νίκη και τó επίθετο του μοχθη-
ροϋ—σαν νά πούμε τó μετάλλιο της άξίας
που του κέλλησαν όι φιλολογικές σουπιές στο

στήθος του. Βεβαιότατα, ένας άνθρωπος σαν τόν
ΡοΪδη δέν μπορούσε παρά μοχθηρός νά είναι
μέσα σ' ένα συρφετό τόσο πολιτικό, όσο και
φιλολογικό, καθώς ήταν τότε και καθώς είναι
άκόμα και σήμερα ό δικός μας συρφετός.

ΩΡΑΙΕΣ

εύχες έδωσαν στο 'Εθνος όι έπιλεκτοί, δέν τó άρνού-
μεθα, μηδέ του κ. Τσαγκάρη, τών έφημερίδων έξαιρου-
μένου, τόσο ώραίες που άν έπιαναν, τó έθνος αύτό θά
μεταμορφωνότανε στη στιγμή, χωρίς νά μεσολαβήση
κανένα μαγικό ραβδί, σέ γή της επαγγελίας.

"Όλοι κ'άτι βρήκαν νά πουν—άχ! είναι τόσο φτηνά
και τόσο εύκολα τά λόγια!—και κ'άτι νά εύχηθουν,
κι' όλοι είναι προθυμότατοι νά θυσιάσουν κάθε προσω-
πικό τους συμφέρον για νά πραγματοποιηθούν όι εύχες
τους και νά μας καλύτερέψουν την τύχη μας.

Τώρα πώς, ύπερ' άπό τόσες μέρες, έξακολουθούμε
νά κυλιώμαστε στο έδρα χάλια πουχάμε και πριν ξε-
στομισθουνε όι πατριωτικώτατες αυτές εύχες, είναι
άλλο ζήτημα. Και χωρίς νά θέλη κανεις πάει νά πι-
στέψη πώς τó έθνος μας δέν έχει τήν θαυματουργή δύ-
ναμι που έχουν μερικές άγιες εικόνες νά μ'ήν άφίνουν
τις πεντάρες που κολλάνε άπάνω τους όι πιστοί, μά
σπρώχνει τις εύχες που του κολλάνε άπάνω του όι έπί-
λεκτοί και τις γυρίζει πάλι στην τσέπη τους για νά
μη τούς ζημιώνη.

"Άλλη έξήγησι άπ' αύτή δε χωράει. Έξόν πιά άν
είναι άλήθεια εκείνα που λένε μερικοί μοχθηροί, πώς
τó έθνος μας παραχόρτασε πιά άπό εύχες κι' άπό λό-
για και ζητάει τώρα πιά και έργα για νά συγκινηθή.

ΑΙΤΗΣΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

Κύριε 'Υπουργό παιδείας

Χαιρετίσματα πολλά πολλά!

'Εγώ Χατζή-Τακκίς, 'Αρμένη, τέχνη τουφεξή,
πατριδα Διαρθεκική, έμκατα, πώς άφτουπέρα 'Ελλάδα
όποιο δέν ξέρει μήτε 'Ηληνικά, μήτε Ρωμέϊκα, κα-
τηγητή Πανεπιστήμιο βάζετε. Έτσι δικό μου συνονό-
ματο Χατζήδakis μεάλο κατηγητή έχετε, 'Ηληνικά
του τύφλα (1), Ρωμέϊκά του μούντζα (2).

Νά που κ' έμένα Χατζήδakis λένε, Ρωμέϊκα δέν
ξέρω, 'Ηληνικά κατόλου, ταμάμ για δικό σας κα-
τηγητή κάνω. Βάλε με Πανεπιστήμιο' μνηαίο μισό
δικό σου μισό δικό μου. Σάν πειράζει πώς δέν είμαι

μάννα που θά μόρσει, που θάξερει νά ξαναζήση
τά χρόνια της τά παιδιακίσια χάρη στο παιδί της,
κ' είναι ή μόνη ζωή που άξίζει νά την ξαναζήσης
άφού είναι ζωή άγνότης κι' άνηξερίας».

Σας κράτησα για τó τέλος και τóμορφότερο:

«'Όσο φαίνεται κανεις λιγώτερο στη ζωή,
τόσο πιά πολύ, ένω μικραίνεται, μεγαλώνει».

Βέβαια, πολύ σωστό, πολύ... γυναικίσιο. 'Η
περηφάνεια κάνει τόν άθρωπο μικρό, τόν κοντάνει,
άντις νά τόν ύψωση, που τó θαρρουνε μερικοί. Με τή
μετριοφροσύνη καλλιεργείται, αναπτύγεται ό νοός
περισσότερο. Νά κάθεται κανεις στην κοχίτσα του
ήσυχά, νάκούη τι λένε γύρω του όι μεγάλοι, σιγά
σιγά νά πετάη ό λογισμός του άπό τήν κουβέντα
του ένός στού άλλου τήν κουβέντα, με τά λόγια
τους όλωνώνε, άφού διάλεξε τά πιά καλά, μέλι νά
κάνη και τó μέλι μέσα του νά τó βάζει, είναι ώρατο
ιδανικό. Είναι ώρατο ιδανικό σιωπηλή, άροσιωμένη, νά
θυσιάζεται ή γυναίκα για τόν άντρα, ή θυσία νάναι τó
μεγαλειό της και νά βαδίζει με τού άντρός της τήν έ-
δέα. Κι' ως τόσο τί νά σας πω; 'Εγώ θά σας παρακαλέ-
σω σήμερα νάνοίξετε τή φωνή σας—για τή δημοτι-
κή. Τή δημοτική νά μας ρελαμαρέτε. Τά ώρατα πρά-
ματα που γράφατε στις κόρης μου τó λέφκωμα, ένα
έλάττωμα έχουνε, που δέν είναι γραμμένα στη

γλώσσα μας. Περίεργο άλήθεια που άμα θέλουμε νά
πουμε τήν καρδιά μας ή τó νοϋ μας, δηλαδή όσα
μέσα μας έχουνε, τά λέμε σέ άλλη γλώσσα. Τήν
καθαρεύουσα μήτε τή συλλογιόμαστε, γιατί τó νοιώ-
θουμε πώς δε μας χρησιμέβει σέ τέτοια, και τή μη-
τρική μας λαλιά τήν ξεχνούμε, γιατί ούτε τήν καλ-
λιεργήσαμε ούτε τή μάθαμε. Κι' όμως θαρρώ πώς
κ' όι πιά δυνατοί λογισμοί κ' όι πιά χαριτωμένοι
κ' όι πιά δυσκολοεπίπτοι στέκουνε ρωμαίϊκα, φτά-
νει νά δοκιμάσουμε. Λοιπόν τή δημοτική, τήν έ-
θνική μας νά γράφετε, και νά διαβάξετε. Νά δια-
βάξετε τά βιβλία μας, που μου τó τάξατε κούλας.
Δέ λέω τά δικά μου' τά δικά μας λέω. 'Αφτά έ-
χουμε' άφτά πρέπει νά ξέρουμε. 'Αφτά είναι και
χρέος μας νά τάγαπούμε, για νάγαπήσουμε σύγ-
καιρα και τήν καινούρια μας τήν πρωτότυπη φιλο-
λογία, που ακούραστα δουλέβει, και τήν 'Ελλάδα,
που για τήν 'Ελλάδα γίνεται ή τόση δουλειά, και
τά παιδάκια που μία μέρα, όσα πολεμούμε σήμερα
με 'Ιδρωτα και με κόπο, έτοιμα θά τά βρουνε.

* *

'Ως τόσο δέν πιστέβω, ή μικρή σας γλήγορα νά
διαβάση άφτό μου τó ρομάντσο. 'Ακόμη και σά με-
γαλώση, θά πρέπει νά προσμένη. Δέν τ'όκαμα για

'Ορτόδοξο, Παπαδαμβέργη διαβάξει μια βολά κεφαλι
μου άπάνου «Πάτρια», γένουμε 'Ορτόδοξο βέρσελαμ.

Πρότυμο
ΚΑΤΖΗΤΑΚΚΕΣ

Υ. Γ. Συλοίσου, τουφεξή είμαι' άμα κανένα προ-
δότη μεταφράσει Βαγγέλιο μαγγέλιο, Αισχύλο μαι-
σχύλο, Ξυλάδερρο Monstreωτη άνάβει κεφάλια φαιτη-
ταριζ, έγώ μοιράζω χέρια τους τουφεκία, διαφεντέ-
βουνε έθνος, δούξαζουμε 'Ελλάδα.

πάλε ΚΑΤΖΗΤΑΚΚΕΣ

(1) Λ. χ. «διати ή γλώσσα τών 'Ιρλανδών και Βοη-
μών τονίζουσι κτλ.» 'Αναγν. συγκρ. γλωσ. σ. 153—
«λαλείται υπό φυλών αίτινες... καταλαβόντες κτλ.»
άφτου σελ. 470.—«άν ήν ή μη ήν αυθαίρετος, τούτο
είναι κτλ.» Γλωσσολ. μελ. σ. 482 β'ί ήλληνικά β'ί!

(2) 'Εφθε:ασεν (sic)—τήν χαρά (tir)—γαμβρό κτλ.
κτλ. κτλ.—«έχει διωγμένο τόν ύπρητή του, έχει άπο-
λέσει (3) πάντας (1) κτλ.» 'Αναγν. σελ. 193 κτλ. κτλ.
'Αμ' Παππαδογιάννης ό Γιάννης τού Παππά θά πεί
για (;) άφτου σ. 95.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

Κίνησε λέν ό τέντζερης

και βρήκε τó καπσίκι,

Κι' ό Μιστριώτης ό χαζός

τó χάχα Χατζήθραχη

ΠΟΥΛΑ Ο ΚΥΣΤΙΣ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Τιμή μεγάλη στον κ. Νέη και στα περίφημα 'Ατ-
θιολογήματά του. 'Αρχίζαν νά τού τά μεταφράζουν κα
Φραντζέζικα.

— Τήν έπιχειρησι αύτή τήν έχει αναλάβει έργολαβι-
κώς ό 'Ελληνο-Γαλλικός «Ταχυδρόμος της 'Ανατολής»
που βγαίνει έδω.

— Κ' έτσι ό κ. Νέης, έγινε πιά τώρα Γαλλονέης...
και δε συμμαζεύεται.

— Στην ίδια έφημερίδα δημοσίευε κι' ό κ. 'Αναστα-
σόπουλος ό 'Αθηναίος άρθρα πολύχροτα για νάποδείξη πώς
όι Δημοτικισται πληρώνονται με Ρωσικά ρούβλια.

— Μά τά σταμάτησε, άφού βγήκε ό συνάδελφός του
κ. Σενόπουλος (συγγνώμη κ. 'Αναστασόπουλε, για τή
σύγκρισι!) νάποδείξη πώς ή πληρωμή γίνεται μ' έγγλέ-
ζικες λίρες.

τά κορίτσια. Μακάρι νά μπορούσα νά βάλω μέσα
πρόσωπα που νά μοιάζουνε με τά πρόσωπα τού προ-
λόγου μου έδω! Θάτανε θείο πράμα νά σας έπαιρνα
όλους σας για πρωτότυπα, τόν πατέρα σας, τόν άν-
τρα σας, έσας και τó παιδί σας. Τότες θάλεγα νά
με διαβάσουνε και τά πιά άθωα. 'Εγώ δε φταίω
που δέν τó κατώρθωσα. Προσπάθησα νά καθρεφτίσω,
ας είναι και ζωπέτσα, τή σημερινή μας τήν κοινω-
νία, τήν άθηναιϊκή και τήν πολιτική. 'Ελπίζω νά
μην πειραχτή κανένας μ' άφτό που θά πω, μά δε
μου φαίνεται, ή κοινωνία μας νά παρουσιάζη στους
μυθιστοριογράφους μόνο πρόσωπα που και τó πιά
αδιάφορο τó μάτι, ψεγαδάκι νά μην τούς ξεσκε-
πάση. 'Η άλήθεια είναι που ή 'Ελλάδα, τή στιγμή
αύτή, βρίσκεται σ' ένα παράξενο σημείο, και δέν
είδα νά τó παρατήρησαν άκόμη. Σά βγαίνουμε στούς
δρόμους της 'Αθήνας, σά σεργιανίζουμε, σαν πάμε
στούς φίλους μας, σαν ψουνίζουμε ττά μαγαζιά,
βλέπουμε άθρώπους κάθε ηλικίας, τούς μιλούμε,
μάς άποκρίνονται, τούς λέμε και μάς λένε καλημέρα
ή καλησπέρα, μ' ένα λόγο, φέρνονται όπως και σέ
κάθε άλλον τύπο φέρνονται όι άθρωποι. Μάς έρχε-
ται λοιπόν πολύ δύσκολο νά φανταστούμε πώς κα-
νένας άπ' άφτους δέν είναι άθρωπος, παρά πώς είναι
όλοι τους παιδιά. Νάϊσκε, παιδιά είναι. Και μ'ήν

— 'Ο πρωτοχρονιάτικος ανακτορικός χορός έγινε στους «Καιρούς» ανάγνωσμα που θα βαστήξη ίσα με την πρωτοχρονιά του 1905.

— Όταν θα ξαναπροκαλεστή ο συντάχτης του αναγνώματος τὸ χορὸ γιὰ νὰ ἐπιδείξη... τὴν περιγραφικὴ του δεινότητα.

— Μὲ τὸ χειροφίλημα τῆς πρωτοχρονιάς, ἡ «Ἐστία» μᾶς ἀποκάλυψε καὶ μιὰ χαριτωμένη τῆς συνεργάτιδα.

— Τὴν κυρίαν Σακ. τοῦ ἀγαπητοῦ μας γιαιτροῦ καὶ φοβεροῦ ἀντιδημοτικιστοῦ.

— Καὶ περιέργο πρᾶγμα! Ἡ κυρία του νὰ γράφῃ καὶ νὰ περιγράφῃ τόσο χαριτωμένα κι' αὐτὸς ὁ ἀλιτήριος νὰ ρουφᾷ, μὲ τὰ λόγια πάντοτε, τὸ αἷμα πέντε δημοτικιστῶν, πρὶν καθήσῃ τὸ τραπέζι του, γιὰ ὄρεχτικό!

— 'Ἀμ' ἐκεῖνος πάλι ὁ περίφημος Μακάριος τοῦ «Σκρίππ!» εἶναι νὰ χάνῃ κανεὶς τὸ μυαλό του στὰν τὸν ἀκούῃ νὰ μιλήῃ γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα!

— Μὰ μήτε τοῦ Ράδου καὶ τοῦ Βάλθη τὴν ἀντίληψιν νὰ μὴν ἔχῃ ὁ μακάριος!

— 'Ἐνα ἄπανου στ' ἄλλο μᾶς ἔρχονται τὰ συγχαρητήρια γράμματα γιὰ τὸν «Δάρνη καὶ τὴ Χλόη» πῶ ἀρχίσαμε νὰ δημοσιεύουμε ἀπὸ τὸ περασμένο φύλλο.

— Μὰ παραπονοῦνται μερικοὶ πῶς βίζουμε λίγο. 'Ἐνας μάλιστα προτείνει—ὁ Βουτιερῆδης: τάκουσε καὶ τὸν ἔπιασε κρύος ἰδρώτης!—νὰ φερῶσσομε ἕνα φύλλο τοῦ «Νουμαῖ» ὀλάκαίρο σ' αὐτούς!

— «Μὰ μὲ τὸ σταγονόμετρο θὰ μᾶς τὴ δίνετε κι' αὐτὴν τὴν ἐπιφυλλίδα;» μᾶς ἔρωτᾷ.

— Τὸ ἐπισόδιον τῶν κ. κ. Γενήσερλη καὶ Γερακάρη ἐλύθηκε εἰρηνικώτατα μ' ἕνα γεῦμα.

— 'Ἀντὶ νὰ μονομαχήσουν οἱ ἄνθρωποι, ἔφαγαν κ' ἡπιαν ἀδελφικώτατα.

— Κ' ἔκαναν πολὺ καλὰ. Ἄλλοι τρῶν καὶ πίνουν ἀφοῦ μονομαχήσουν. Αὐτοὶ τὸ ἐθεώρησαν ὅπως δίδου περιττὸ νὰ προηγήθῃ τοῦ γλεντιοῦ τοὺς ἡ μονομαχία ὡς ὄρεχτικό.

— Τόσα ἐπισόδια ἔγιναν τὸν πρωτοχρονιάτικο Ἄνακτορικό χορὸ, ποῦ πάει νὰ πιστέψῃ κανεὶς πῶς στὸ χορὸ αὐτὸ δὲν χορεύουν πιά οἱ ἄνθρωποι ἀλλὰ τὰ ἐπισόδια.

— Κάποιος φίλος μας, μὲ τὴν ὑπογραφή Σφῆκκα μᾶς γράφει πῶς βρῆκε πεταμένην χιὰς τὸ βράδυ στὸ δρόμο τὴν ἀκόλουθην ἀκατανόητη κάρτα:

— ἌΓρηγόριος Ξερνόπουλος λεγόμενος καὶ Φαίδων ποῦ γράφει διηγήματα μὲ ἱπεκκαουάνα.

κ' εἶναι συντάχτης στὴ γρηὰ «Διάπλασι τῶν Παίδων» καὶ στὰς «Ἀθήνας» κελαῖθεϊ σὰν ζύλινη ροκάννα.

— Νᾶναι ἀρά γε ἡ κάρτα τοῦ κ. Στέλιου Βιολάντα αὐτῆ;

Ο ΙΔΙΟΣ

ἔεπαστῆτε μὲ τὴ λέξη, μάλιστα παιδιὰ ποῦ δὲν ἔχουνε πάντα τὴ νοστιμιὰ τοῦ παιδιοῦ· εἶναι παιδιὰ, ἐπειδὴ καὶ τὸ ἔθνος εἶναι ἀκόμη παιδί. Μὴν τὸ ξεχνοῦμε πῶς ἀνεξάρτητη Ἑλλάδα ὑπάρχει μόνε ἀπὸ τὰ χίλια ὀχτακόσια τριάντα, δηλαδὴ πῶς πέρασαν ἀπὸ τότες ὡς τὰ τῶρα ποῦ σὰς τὰ λέω, μόλις ἑβδομήντα τέσσαρα χρόνια. Λοιπόν, ἕνας ἄνθρωπος ἑβδομήντα τεσσάρων χρόνων σήμερις ἔχει τὴν ἡλικία ποῦ ἔχει τὸ ἑλληνικὸ βασίλειον· ἕνας ἄνθρωπος ἑβδομήντα πέντε χρόνων εἶναι πιά γέρος ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Πῶς θελετε νὰ μὴν εἴμαστε παιδιὰ; Νὰ δῆτε μάλιστα ποῦ βρίσκουμε κάποτε τὸν μπελᾶ μας, καὶ κεὶ ποῦ δὲν τὸ προσμένει κανεὶς, μὲ τὴν μικρὴ μας, τὴν παιδιὰτικὴν τὴν ἡλικία. Ἐλάτε νὰ ὑποβέσσομε πῶς σ' ἕνα ρομάντσο, ἴσα ἴσα ὅπως ἔτυχε σ' ἀφτό μου ἐδῶ, ἔχετε ἀνάγκη νὰ βάλετε κανένα πρόσωπο ποῦ στὸ τέλος τοῦ ρομάντσου καταντάει ὀγδόντα χρόνῶ γέρος. Δὲν μπορεῖτε, ἢ τοῦλάχιστο γιὰ νὰ μὴ σκουρτάψῃ ὁ ἀναγνώστης, θὰ χρειαστῇ νὰ μὴ μοῦ πῆτε ρητὰ σὲ τί χρόνῶ γεννήθηκε. Ἄν τὸ πῆτε ὅμως, θὰ πῆτε πῶς γεννήθηκε στὰ χίλια ὀχτακόσια εἴκοσι τρία. Δυὸ χρόνια λοιπόν ὑστερὶς ἀπὸ τὸ εἶκοσι ἕνα! Ἐδῶ τὰ μπερδέβει καὶ μᾶς τὰ μπερδέβει ὅλα πιά ἡ χρονολογία. Νὰ τὸ δῆτε· ἀφοῦ γεννήθηκε δυὸ χρόνια ὑστερὶς ἀπὸ τὴν Ἐπανάστασιν,

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀηλοποιεῖ

ὅτι κατ' ἀπόφασιν τοῦ Γενικοῦ Συμβουλίου συγκαλεῖται τὴν 12)35 Φεβρουαρίου ε.ε. ἐν τῷ καταστήματι τῆς Τραπεζῆς ἡ ἐτήσιατακτικὴ συνέλευσις τῶν μετόχων, εἰς τὴν παρακαλοῦνται νὰ παρευρεθοῦν οἱ κατὰ τὸ ἀρθρον 47 τοῦ Κκαταστατικοῦ δικαιοῦμενοι νὰ μετέσχουσιν αὐτῆς κ. κ. μέτοχοι καὶ οἱ εἰδικοί τούτων ἀντιπρόσωποι.

Οἱ κάτοχοι ἀνωνύμων μετοχῶν, θέλοντες νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὴν τακτικὴν ταύτην συνέλευσιν, ὑφείλουσι, κατὰ τὸ ἐδάφριον α τοῦ ἀρθρ. 51 τοῦ Καταστατικοῦ, δέκα πέντε ἡμέρας τοῦλάχιστον πρὸ τῆς ἐναρξέως τῶν συνεδριάσεων νὰ καταθέσωσιν ἐπὶ ἀποδείξει τοὺς τίτλους αὐτῶν, ἐντός μὲν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ Κεντρικὸν τῆς Τραπεζῆς Κατάστημα ἢ τὰ Ἵποκατα αὐτῆς, ἐκτός δὲ παρὰ τοῖς ἐκεῖ ἀνατοκροικταῖς τῆς.

Ἐν Παιρισίσις παρὰ τοῖς κ. κ. de Rothschild Frères.

Ἐν Βιέννῃ παρὰ τῆ Wiener Bank Verein
Ἐν Κων)πόλει παρὰ τῷ κ. Α. Ζαρίφῃ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 5 Ἰανουαρίου 1094.

Ὁ Διοικητῆς
Σ. Στροεῖτ.

Ἡ Κοινή Γνώμη

ΔΑΣΚΑΛΙΚΗ ΣΑΛΑΤΑ

Ἄγαπητὲ «Νουμαῖ»,

Ἐνας δάσκαλος γράφει σ' ἕναν ἄλλο, κι' ὁ δεύτερος πούτυχε νᾶνε φίλος μου μουδωκε καὶ διάβασα τὸ γράμμα τοῦ πρώτου. Δὲ μουφταξε ὅμως τὸ διάβασμα, παρὰ τῷφερε ὁ πειρασμὸς κι' ἀντίγραψα τὸ γράμμα, καὶ, μιὰ ποῦ τᾶβαλες τῶρα μὲ τοὺς Ραγκκα βήδες καὶ τὰ κοπέλια τους, σοῦ τὸ στέλνω, γιὰ νὰ διασκεδάσῃς καὶ μὲ τὸ δάσκαλό μου. Ἄπὸ τ' ἀντίγραφό μου δὲ λείπουν παρὰ μερικὰ ὀνόματα ἀπὸ τ' ἄλλα ἀνάθεμά με, ἂν ἀφαίρεσα τίποτα ἢ ἂν πρόσθεσα κ' ἕνα γιώτα· εἶνε ὅλα ὅπως εἶναι, μὲ τὸ νῆ καὶ μὲ τὸ σῆ, κι' ἂς τὰ διαβάσουν ὅσοι ἔχουν ὄρεξι κι'

ἂς ποῦν ὕστερα, ἂν μποροῦν, πῶς δὲ γίνεται κουρκοῦτι τὸ μυαλό μὲ τὴν καθαρεύουσα.

Γιὰ σου
Ι. Σ.

Ὅριστε καὶ τὸ γράμμα:

Φίλατά μοι Ν. *

Ὁ πολὺς τῶν Ἰουδαίων ὄχλος μαθὼν τὰ περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου ἐσπευδεν ἀνὰ τοὺς ὁδοὺς καὶ ἤρώτα τοὺς τυχόντας εἰ τοῦτο ἔχεται ὑληθείας, διότι δὲν ἐπίστευε τὴν νεκρανάστασιν· τοῦτ' αὐτὸ θὰ πρᾶττητε, νομίζω, καὶ ἡμεῖς ἀναγινώσκοντες τὰς γραμμὰς ταύτας τοῦ τέως παρ' Ἵμων ὡς νεκροῦ νομιζομένου, καθ' ὅσον τὰ ἀντίθετα τῆς καρδιᾶς Σας συναισθήματα παλαιόντα δὲν θ' ἀφίνωσιν Ἵμας ἐλευθέρους νὰ πιστεύητε ἴδιον αὐτό, εἰμι ὁ γράφας, ὃν Σεῖς ἴσως κατ' ἀνάγκην ἐλησμονήσατε θελήσαντες ἂτ' ἐν μεγαλοπύλει βιώσαντες νὰ ἀκολουθήσητε τὸν συρμὸν καὶ δὴ τὸν γυναικίσιον καὶ θὰ διερωτᾶτε Ἵμας αὐτοὺς ἀμφιβάλλοντας περὶ τῆς ταυτοτήτος τῆς ὑπογραφῆς· ἀλλὰ θαρρεῖτε· αἰσίως ἢδη σταδιοδρομοῦμεν τὸν τε οἰκογενειακὸν καὶ τὸν σχολικὸν δόλιχον, ὃν κατ' ἀνάγκην Θείᾳ βουλήσει εἰς σκοπέλου· ἡγάγομεν ἕκ τε τῆς νόσου εὐφρογίας, ἐξ ἧς οὐκ ὀλίγον φόβον ἠσθάνθημεν καὶ πολλὰς τὰς δαπάνας ἕκ τοῦ μὴ ὄντως κατ' ἀνάγκην ἐποησάμεθα ἀνὰ τὴν μεσόγειον πλανώμενοι ἐπὶ τριμήνον, τὸν δὲ μετὰ ταῦτα χρόνον εἰς τε τῆς νέας οἰκίας μας παρὰ τὴν πλατεῖαν τοῦ * παρὰ τὴν Σχολὴν μας ἕκτοτε δαπανῶντες, τὸ δὲ χερίστον καὶ εἰς πόνον μου τινα ἀλλόκοτον τὰς ἀσχολίας μας ποιούμενοι, οὐτινος μάλιστα ἡ περιγραφή ἀπαιτεῖ κάλαμον ὀξυγράφου γραμματέως, ἕτε καὶ τῆς ἐπιστήμης αὐτῆς ἀδυνατούσης νὰ ἐπιφέρῃ τὴν γνώμην τῆς κατὰ τὰς κρίσεις τῶν εἰδημόνων· ἀλλὰ θαρρεῖτε· οὐ πρὸς θάνατόν ἐστι τοῦτο, ἀλλ' ἀπλή ἴσως τιμωρία τῶν προσηγενημένων ἵνα μὴ τι χεῖρον πράξωμεν καὶ παράδειγμα ἴσως τοῖς ἐπιγιγνομένοις δώσωμεν· τί δὲ τοῦτο; εἴπωμεν λίαν συντόμως ἵνα ἕκ τε τῆς θλίψεως καὶ τῆς περαιτέρω σκέψεως ἐξαγάγωμεν Ἵμας. Πόνος τις ἐστὶ περὶ τε τὸ στέρνον καὶ τὰ νῶτα ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς 1—2 π. μ. καὶ λήγων κατὰ τὴν 7ην τῆς πρωίας· αὐτόχρομα ραμαζάνι κατ' ἀντίτροπον ἐννοεῖται λόγον, διότι ἐνφ' ἐκείνοι χαίρουσι τὴν νύκτα καὶ λυποῦνται τὴν ἡμέραν ἴσως διὰ τὴν νηστεῖαν, ἐγὼ πρᾶττω τὸ ἐναντίον γελῶν μάλιστα μὲ τὰς ἰδιοτροπίας τῆς φύσεως τῆς ἀσθενείας· ἀλλ' εἰτώμεν ταῦτα, διότι ὡς φαίνεται ἂν καταστῇ χρόνιον καὶ ἡ ἕξις θὰ γίνῃ δευτέρα φύσις, οὐδεμίαν δὲ ἀσθησιν ποιεῖ μοι ἡδη.

Μὴ ἔχων δὲ τι ἄξιον λόφου νὰ κοινοποιήσω πρὸς Ἵμας διατελῶ ἀσπαζόμενος Σι νοερώς μὲ τὴν παράκλησιν ὅπως διαβιβάσητε ἐμοῦ τε καὶ τοὺς οἰκογενειακοὺς ἀσπασμοὺς πρὸς ἄπαταν τὴν οἰκογενειάν σας.

Ὁ Σὺς

Ἐ * τῇ 4 Δ]βρίου 1903

Μ. Ν. *

ἔγινε δέκα χρόνῶ ἀγὸρι στὰ χίλια ὀχτακόσια τριάντα τρία. Τρία χρόνια λοιπόν ὑστερὶς ἀπὸ τὴν προκήρυξιν τῆς ἀνεξαρτησίας μας! Τῶρα σὰς ρωτῶ· εἶναι τάχα δυνατό νὰ μὴν ἀκουσε τὸ παιδί ποῦ λέμε γιὰ τὸν ἀγῶνα μας τὸ μεγάλο; κι ὄχι νᾶκουσε, μὰ καὶ νὰ μὴν εἶδε κάτι, νὰ μὴν ἔπαθε ἴσως ἀπ' ἀφτόνε; Ἄν ἀκουσε ὅμως, ἂν εἶδε κι ἂν ἔπαθε δὲ γίνεσται, ἢ ἐντύπωση θὰ σταθήκε τέτοια, ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ μὴν τοῦ ἀποτυπώθηκε τοῦ παιδιοῦ τὸ σπουδαῖο τὸ ἱστορικὸ καὶ στὴν ψυχὴν του καὶ στὸ νοῦ του. Ἄν τοῦ ἀποτυπώθηκε πάλε, θὰ νοιώθῃ, θὰ συλλογιέται, θὰ ζῆ μὲ παντάπασιν ἄλλον τρόπο ὕστερὶς ἀπὸ τὴν Ἐπανάστασιν παρὰ πρῶτα. Καὶ τότες ὁ μυθιστοριογράφος ἔχει χρέος νὰ δείξῃ, ὅσο ξετυλίγεται ἡ ζωὴ τοῦ προσώπου ἀφτοῦ, τὴν ἀλλαγὴν ποῦ τὸ ἦβε, γιὰ νὰ ποῦμε, ἀκόμη κι' ὅταν ἐκλαίγε στὴν κοῦνια του. Μάλιστα καὶ τοὺς γονίους του καὶ τοὺς φίλους του καὶ τοὺς συνομήλικούς του θὰ μᾶς τοὺς ψυχολογήσῃ τὸ ἴδιο, ἀφοῦ ἄλλα τοῦ καθενὸς τὰ ψυχολογικὰ πρὶν ἀπὸ μιὰ φουρτούνα ποῦ χάλασε τὸν κόσμον, ἀλλὰ κατόπι, ὅταν ἀρχίζει κάπως καὶ γελᾷ ὁ ὄρνυός. Μὰ τότες ἀλλάζει καὶ τὸ ρομάντσο. Βέβαια κάμποσες ἀλλαγές, κάμποσες ἐπανάστασεις τάραξαν καὶ τὴν Ἐβρώπη, ὄχι ὅμως τέτοιες. Ἡ Γαλλία πρὶν ἀπὸ τὰ χίλια ὀχτακόσια ὀγδόντα ἐνιαί,

εἴτανε Γαλλία· Γαλλία ἔμεινε καὶ κατόπι. Πάντα τὸ ἴδιο ἔθνος. Δὲν ξεσπλαθώθηκε ἀπὸ τυραννο ζένο, ἔθνος δὲν ἔγινε σὲ κείνη τὴν ἐποχὴ· ἔξακολούθησε τακτικὰ, ὡς καὶ στὴ φουρτούνα μέσκα ποῦ τὴν ἔδερνε, τὴν ἐξέλιξή τῆς. Καὶ γιὰ τοῦτο, σὰ θελεῖ, λόγου χάριν, σήμερα κανεὶς νὰ παραστήσῃ σ' ἕνα τότε μυθιστόρημα γέρο ἐκατὸ χρόνῶ, ἔρχοκα τὸ κατορθῶνει, γιὰτὶ δὲν εἶναι καιρὸς καὶ ζοῦσε στὰ Παρίσια ἕνας ἐκατοντάρης, ὁ Chevreul, ὁ χυμικός ποῦ μὲ πολὺ μικρὴς διαφορές, ἀτομικὲς οἱ περισσώτερες, ἐννοιωθε καὶ συλλογιούταν ὅπως ὅλοι στὴ Γαλλία.

Μὴ θαρρῆτε πῶς ἀφτὰ σὰς τὰραδιάζω καὶ σὰς τὰ φιλοσοφῶ, γιὰ νὰ μὲ δικαιολογήσσομε λιγάκι ποῦ στὸ βιβλίον μου πιά φρόνιμο μού φάνηκε νὰ μὴ γιορτάζω τὰ γενέθλια μήτε τοῦ ἐνός ἀδερφοῦ μήτε τοῦ ἄλλου, ποῦ κατάντησε Μαθουσαλάς. Ἄπὸ τὴν μικρὴν τὴν τιποτένια τὴν δυσκολία, θέλω νὰ καταλάβωμε μονάχα πόσο δυσκολεβώμαστε σὲ ὅλα, μιὰ καὶ δυσκολεβώμαστε ὡς καὶ στὴ μυθιστοριογραφία, σὲ πράγματα μάλιστα ποῦ οἱ ἄλλοι λαοὶ οὔτε ὑποφιάζονται δυσκολίες. Καὶ γιὰτί; Γιατί ἔμετες, στὴν Ἑλλάδα, μόλις γεννηθήκαμε. Μόλις ζυπνοῦμε. Καὶ ζυπνοῦμε ἀπὸ ὕπνο βαρῆ, τὸ βαρῆτερο ποῦ φαντάζεται κανένας. Ζυπνοῦμε ἀπὸ τὸν ὕπνο τῆς σκλαβιάς. Δηλαδὴ, μακάρι νὰ εἴτανε ὕπνος καὶ μακάρι νὰ ζυπνοῦσαμε,

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ (*)

Chembrechit (Αιγύπτου) 28)12 903

Κύριε Δ. Ταγκόπουλε.

... Μπράβο στον Νουμά: μόνος και μοναχός πήρε άπάνω του να συζητήσει όλα τα καλληκάρια της στενοκεφαλιάς που βλάστηκαν καλά και σώνει να μάς χαντακώσουν την γλώσσα. Πολύ παραξένο πράγμα όλοι τραβούν μπροστά και σε όλα τους και στη γλώσσα, ήμεις οι Ρωμιοί βρεθήκαμε πειδ έξυπνοι να θέλουμε να ξαναγυρίσουμε πίσω.

Ο Νουμάς έχει τα συγγραφήριά μου έγκαρδιακά κι' διόθεμα συγγραφήρια ανθρώπου της δουλιάς: ως πολεμήτη: όλοι οι άνθρωποι που αγαπούν την αλήθεια και την πιτριβιά τους τον συγχαίρονται και θα τον βοηθήσουν' σε λίγον κοινό κι' άλλη βέβαια έφημερίδα σε δαύτηνε θα έβγη να πολεμήσει στο πλευρό της. Η αλήθεια τραβάει μπροστά, κι' ως μήν παιδεύονται κι' ως μήν πονοκεφαλούν οι στενοκέφαλοι να την στομάσουν' την άργαπορούν μόνο.

Σε όλα ιδιόκός σας.

Κώστας Αδαμόπουλος

(*) Με χαρά δημοσιεύουμε τα λίγα αυτά λόγια από το γράμμα το εύγενικότατο του κ. Αδαμοπούλου, όχι μονάχα γιατί είναι τιμητικά για τον άγωνά του (Νουμά), αλλά περισσότερο γιατί είναι μια άπιδειξη τρανή πως η Αλήθεια μέρα με τη μέρα αποχτάει όπαδούς και στρατιώτες.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ

ΚΑΡΚΙΝΟΣ ΚΑΙ ΘΡΟΦΗ

Ο Rollo Russell γράζει στα «Καθημερινά Νέα» της Λόντρας τ' ακόλουθα:

Τα γράμματα που βγήκαν τελευταία στην έφημερίδα σας για τα καλά αποτελέσματα μερικῶν ἀγχιδων και άλλης θροφής στον Καρκίνο, με κάνουν να σας γράψω δυο παρατήρησα μελετώντας άφτό το ζήτημα, δηλαδή τι πληθαίνει άφτή την άρρώστια.

- 1. Ο Καρκίνος είναι πολύς στις πλούσιες χώρες, σπάνιος ή και άγνωστος στις πιο φτωχές, και μέτριος στις μέτρια πλούσιες ή μέτρια φτωχές κοινωνίες.
2. Πλήθηνε ανάλογα με τον πληθυσμό του πλούτου σε πολλούς τόπους που τους δεκατίζει τώρα.
3. Στην ίδια κοινωνία πειράζει περισσότερο τους πλούσιους παρά τους φτωχούς.
4. Γενικά πέφτει περισσότερο στους ντόπιους Ίντους που μάθανε και ζούν αν Ήβρωπαίοι, παρά στους Ίντους που ζούν άκόμα με τα δικά τους συνήθια.

Όπως ζυπνάει ο άνθρωπος το πρωί! Μά δίν εΐτανε ύπνος άφτός, εΐτανε αλήθεια, και για τοϋτο άφου ζυπνήσαμε, τα όνειρα του ύπνου εκείνου του τρομερού άκόμη θολώνουνε την ψυχή μας, άκόμη παραδέρνουνε τη ζωή μας. Μαδής είναι μονάχα ο ύρρανός μας. Ο νους μας είναι συνεφεκισμένος, ο νους μας στέκεται πάντα βουρκαωμένος σαν τα κλέφτικα τα βουνά, χωρίς τον κλέφτικο τον ήρωισμό! Με ξέρετε και το ξέρετε πως το λέω με τον πάνο της καρδιάς μου. Μά μήπως δίν πρέπει να το λέμε; Εΐμαστε άπολίτιστο, μικρό, συχνά μάλιστα και βάρβαρο έθνος—όπως είναι τόσες φορές βάρβαρο και το παιδί, μάλιστα σε γεννήθηκε σκλάβο

— « Άς πούμε λοιπόν πως δίν αξίζουμε τίποτες και τελειώσε!»

Τέτοια ή παρόμοια λόγια θυμάμαι να μου εΐπατε μια μέρα στην έξοχή, που μιλούσαμε για την Έλλάδα και που με τη συνηθισμένη μου την ειλικρίνεια, ένα ένα, σε άρχαδιαζα τα τρομαχτικά μας τα έλαττώματα. Και να σε το μολογήσω, τώρα που τα ξαναλέμε, άπόρησα με το λόγο σας. Τι έφοκολα που άποθαρρνείται ο Ρωμιός—όσο έφοκολα και παίρνει θάρρος! Τι γλήγορα που του φέβγει το κουράγιο, γλήγορα όσο του ξανάρχεται κι' ή περιφάνεια! Δε σας φαίνεται και σ' άφτό να μοιάζει με

8. Όσοι ζώνε σε μοναχότητα όπου ή θροφή είναι και άπλή και μέτρια και που δέν τρών καθόλου κρέατα, άφτοι εΐτε δέν παθαίνουν καθόλου την άρρώστια εΐτε πολύ σπάνια.

6. Χώρες κι' έπαρχίες που ξαδιάζουν περισσότερο κρέας παρά οι γειτόνοι τους, έχουν και τόσο τοίς ο(ο κρούσματα περισσότερο τους.

7. Στα δυτικά της Ίρλάντας όπου πλήθηνε ή κρεοφαγία και τα πιστά τους είναι δυνατά—γούστα και πολύ βρασμένο τσάι—οι στατιστικές τους δείχνουν και γοργό πολλαπλασιασμό του καρκίνου.

8. Είναι περίεργο πως ανάλογα, όπου πληθαίνει ο έξοδιασμός κρέατος πληθαίνει κι' ο Καρκίνος σενα έθνος: το ίδιο παρατηρούν κι' ως προς την αναλογία του τσαϊού, του καφέ, των σπירתων και του καπνού.

9. Ο Καρκίνος πειράζει τους ηλικιωμένους, είναι λοιπόν άρρώστια των γερατιών σαν παρκαμάζει ή χώνεψη. Συχνά χτυπάει κι' όσους έχουν πολλές συλλογές γιατί άφτοι παρακουράζονται και τα νέβρα τους χαλαρώνουν.

10. Φαίνεται πιθανό πως το πάρα πολύ κρέας καθώς και το τσάι και ο καφές έχει πολύ να κάνει με τον πληθυσμό του Καρκίνου.

Μιλώντας γενικά, δέν έχει λόγο πως ο καρκίνος είναι συχνή και θανατηφόρα άρρώστια των πολιτισμένων κρεοτοφάων τόπων, και πως είναι σπάνιος στους χορτοφάγους κι' όπωροφάγους ή σταροφάγους τόπους, κι' ως είναι μισοπολιτισμένοι. Κι' έτσι στην Ίνδια είναι σπάνιος, στη Συρία και Αραβία πολύ σπάνιος ή και άγνωστος, στο Σιάμ σπάνιος, στο Βάρνεο, στη Γιάβα, στην Αφρική, στην Ίρλάντα σπάνιος και στην Περσία σπάνιος, ά βγάλας τους εκεί Ρώσους και Αρμένηδες. Στην Κίνα είναι πολύ πιο σπάνιος παρά στην Έβρώπη. Στο Λίγο μονάχα 5 κρούσματα είναι γνωστά σε 14 χρόνια. κι' άφτοι οι 5 εΐτανε ντόπιοι που είχαν ζήσει Έβρωπαϊκή ζωή.

Τη ζωϊκή θροφή του ανθρώπου δε μάς τη συστήνουν οι μεγάλοι φυσιολόγοι του περασμένου αιώνα: μάλιστα ο Benjamin Richardson, νομίζω, εΐπε καθαρά τη γνώμη του σενα θέμα που γράψε στα 1888, αν άνάφερε την καταπληχτική ένεργεια που ξοδιάζει ο άνθρωπος πετώντας άπό το κορμί του ούσας που δέν έπρεπε ποίς να μάσαι μέσα του.

Ο άνθρωπος αν και μπορεί να ζει τρώγοντας κρέας, πολύ λίγο είναι όμως, κανωμένος αρχήθες να τρώει στίρια κι' όπωρικά. Τα φυτά έχουν άτέλειωτη προμήθια θροφής, φτάνει να ξέρει ο άνθρωπος να τη βγάξει.

Εΐναι πιθανό πως αν οι άνθρωποι δέν έτρωγαν κρέας, θα λιγότεσε όχι μονάχα ο καρκίνος, μά κι' άλλες σοβαρές άρρώστιες της έποχής μας και του τόπου μας. Σε δίνουμε και παράδειγμα τον Καθηγητή Adam Ferguson για να δείτε τι μπορεί να κατορθωθεί. Σαν εΐταν εξητάτης τον έπιασε παραλυσία. Ο Γιατρός Wilson τότε συμβούλεψε να τρώει μόνο χορταρικά και να μην πίνει παρά νερό ή γάλα. Μ' αυτή τη συνταγή έγιανε, έζησε ως τα 93, κι' ο Walter Scott τον παρασταίνει ως τον καλύτερο

το παιδί, που λίγη συνέχεια μάς δείχνουνε τα κινήματά του; Έτσι κι ο Ρωμιός, πότε όνταριο, πότε βασιλιάς, γιατί δίν έμαθε να ξεδιακρίνη με κρούματι το σωστό. Ένα δέν πείε όπως το θέλει, όπως το θαρρεί, άμέσως όλα για πέταμα. Όχι δά! Δίν είναι πάλι και τόσο το κακό. Μά κι άγιατρεφτο νάτανε το κακό μας, πρώτος όρος, νομίζω, να μην το κρύφτομε, γιατί άλλη έλπίδα δν έχουμε να γι�τρέψουμε μιάν άρρώστια, παρά σαν τη διαγνωστικέψουμε να δοΐμε ποιά είναι καθάρτα. Βάση της γιατρικής ή διαγνωστικής. Μας λείπουνε πολλά: πρέπει να τάποχτήσουμε: για να τάποχτήσουμε όμως, άνάγκη να βλέπουμε τι μάς λείπει. Έμεις έχουμε το αντίθετο σύστημα, δηλαδή να σκεπαζουμε τα χρυσά μας τα ψεγάδικια, μην τύχη, λείι, και τα μάθουνε οι ξένοι από μας. Από μας ίσα ίσα συφέρνει να τα μάθουνε: θα ποΐνε. — «Νά λαός που δε φοβάται την αλήθεια». Κι άμέσως μάς σέβονται, γιατί από την άγάπη της αλήθειας θα φανή κι ο πολιτισμός μας, ενφ θέλοντας να δείξουμε πολιτισμό με τις φαφλαταρίες ή με τα ψέματα, θα γίνουμε το καταφρόνιο του κόσμου. Άλλη πολιτική άπό την αλήθεια δέν υπάρχει: κερδεμένος με την αλήθεια κι' ο πατριωτισμός. Να φωνάζουμε τις άμαρτίες μας, όχι να τις βαφτίζουμε άρετές. Τάχα, σε

παράδειγμα καλών γερατιών που άπάντησε στη ζωή του. ΑΛΕΞΑΝΤΡΑ ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΥ

Σημ. Ν. Στην Έλλάδα άλλοτες ο Καρκίνος εΐταν άρρώστια σπάνια. Τώρα ύπερα όμος άρχισε να πολλαπλασιάζεται, κι' ο λόγος ίσως είναι πως, ενφ ο τόπος μας παράγει λαμπρά γόρα και καρπούς, έμεις άπό ξενημαό, άοίσαμε και προτιμάμε τα βοδινά κοάατα και βούτυρα που μάς έργουνται άπό το έξωτερικό άρρωστιάριξ και βρωμερά.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

— κ. Μαλλιαρίδη. Έξακολουθεί ο κύριος αυτός να συκοφαντΐ, όσο δέν όνομάζει τον «φίλον και συνεργΐτη» μας που τον πληροφορήσε πως ο «Νουμάς» εΐποστηρίζεται και ύλικώς άπό τους πλουτίους δημοτικιστάς. Τέτοιο φίλο και τέτοιο συνεργΐτη του τον χαρίζουμε. Μά φοβόμαστε πως κ' έδω, όπως και σ' όλη την φιλολογική του έργασία ο κ. Γο Ήρον. ψεύδεται και πως «φίλος και συνεργΐτης μας» είναι άπ'ούστατα ή άχλίνωτη σαντασία του. — κ. Ε Νικολ. Βεβαιότατα. Έτσι είναι: κι' ως εταμπουνάν δε τι θέλουν μερικοί μουζικάντηδες που προσποιούνται και τον λόγιο, πως δημοσιεύουμε παρά τη θέλησή μας το «Αφιερωτικό γράμμα» του Ψυχάρη, γιατί είμαστε ύποχρεωμένοι να το δημοσιεύσουμε. Ο «Νουμάς» μονάχα άπέναντι των άναγνωστών του είναι ύποχρεωμένος να τους παρέχη έκλεχτή ή ή και τέτοια είναι, κατά την πεποίθησή του, κ' ή έπιφυλλίδα του Ψυχάρη, όπως το βλέπουν όλοι όσοι είναι ίκανοί να μοιράσουν δυο γαϊδουριών άχαρα και να μην εκόδουν «Κριτικές». — κ. Αγ. Θέρ. Έύχαριστούμε. Εξ δημοσιευθΐ. Θα σοΐ στείλουμε και τα φύλλα — κ. Ε. Ζαχ. Και το διήμημα όραΐο είναι και ή μετάφρασι έπιτηχημένη. Θα δημοσιευθΐ. Αν θέλετε, στείλτε μας και άλλα δυο του ίδιου συγγραφέα που αναφέρετε στο γράμμα σας.

ΕΒΓΗΚΑΝ

ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ

„ΡΟΔΑ ΚΑΙ ΜΗΛΑ“

ΤΟΜΟΣ Β΄.

Πουλιούνται στο βιβλιοπωλείο της

«Εστίας» δρ. 6

να μη μάς ήξεραν οι Έβρωπαίοι, σε να μη μάς κατάλαβαν και σε να γελοΐσαμε την Έβρώπη! Μπροστά στην Έβρώπη, αν εΐχε βγΐ πρώτα Ρωμιός να μάς πατυρίση, δε θάγραφε τα βιβλία του ο About, ή θα τάγραφε για να μάς δοξάση. Άθροπους στον κόσμο δίν είδα να κατηγορούνται δημόσια, όπως το συνηθίζουνε οι Γάλλοι κάθε στιγμή. Για τοϋτο προδέβει το έθνος και πείε. Έμεις τάποφκείσαμε άλλως και διάβασα τώρα τελευταία στα Πάτρια, πως μήτε οι φημερίδες δίν πρέπει να βάζουνε τα κακά μας, έπειδή άξχρονα μπορεί, που λέγαμε, του ξένου το μάτι να τάρπαξη, και τότες χαθήκαμε. Δέν το βρίσκετε νόστιμο; Έγώ το βρίσκω και πολύ ωφέλιμο, γιατί κοιτάζετε ο ξένος, ά δίν είναι κουφός, θάκουσε κάπου πως ο άνθρωπος παντού, όσο τέλειο κι αν τονέ στοχαστοΐμε, θάχη τις άναποδιές του. Σε μάς δε θα δΐ καμιά. Λοιπόν ή θα πΐ πως είμαστε ο καθένας άριστοεργημένοι άπό τον Πλάστη, και θα προσμένη να το φανερώσουμε και στο φέρσιμό μας, ή θα συλλογιστΐ πως άφου σωπαίνουμε ολότελα για τα φταιξίματά μας, θάναϊ άλογάριστα και ντροπέμαστε να θορυβώσουμε το παραμικρό, γιατί θάμαστε άπό την κορφή στα νύχια όλο γρουσουζιά.

(Στάλλο φύλλο τελειώνει)